

ПРАКТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА НОВИМ КПК УКРАЇНИ

М.І. Карпенко

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та процесу
ВНЗ «Національна академія управління»*

О. Зоря

*студентка 4 курсу
ВНЗ «Національна академія управління»*

О. Малова

*студентка 4 курсу
ВНЗ «Національна академія управління»*

Постановка проблеми. Роботу органів досудового розслідування неможливо уявити без чітко визначеної законодавчої бази, яка регламентує основні напрями їх діяльності. Та, на жаль, непоодинокими є випадки недосконалого нормативно-правового регулювання, що призводять до проблем у правозастосовній діяльності органів розслідування.

Аналіз слідчої практики та опитування слідчих й керівників органів досудового розслідування, проведений на початковому етапі введення в дію Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК України) та запровадження Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі — ЄРДР), дає змогу зробити висновок, що нині найбільш актуальними питаннями слідчої діяльності є: проведення огляду без згоди власника житла або рішення суду; оголошення розшуку підозрюваного, місцезнаходження якого не встановлене; реалізація процесуального порядку затримання особи; закриття кримінальних проваджень за строками давності; проведення комплексу процесуальних дій на початковому етапі розслідування тощо.

Зазначеним проблемам у кримінально-процесуальній літературі увага не приділялася. Отже, вони потребують додаткового опрацювання, адже своєчасне виявлення законодавчої прогалини та оперативне її вирішення є запорукою майбутньої ефективної роботи органів досудового слідства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання правового регулювання й ефективності провадження досудового слідства привертало до себе увагу багатьох вітчизняних науковців ще у XIX ст., зокрема: Я.І. Баршева, С.В. Вікторського, В.П. Даневського, В.М. Духовського, О.Ф. Кистяківського, А.Ф. Коні, В.А. Ліновського, П.І. Люблінського, В.Л. Случевського, М.І. Стояновського, І.Я. Фойницького та ін. Вагомий внесок у розробку згаданої проблематики зробили як українські науковці, так і вчені країн співдружності незалежних держав: С.А. Альперт, М.І. Бажанов, О.В. Баулін, В.П. Бахін, Б.А. Вікторов, І.Д. Гончаров, В.Г. Гончаренко, Г.Ф. Горський, Ю.О. Гришин, Ю.М. Грошевий, А.П. Гуляєв, А.Я. Дубинський, М.Ч. Когамов, Г.К. Кожевников, В.С. Кузьмічов, О.М. Ларін, В.К. Лисиченко, Л.С. Лімарченко, В.Г. Лукашевич,

В.Т. Маляренко, О.Р. Михайленко, П.П. Михайленко, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.А. Стрёмовський, М.С. Строгович, В.Т. Томін, Ф.Н. Фаткуллін, В.П. Шибіко, М.Є. Шумило та ін. Однак у зв'язку з прийняттям нового КПК України актуальність теми підвищується, посилюється з огляду на нову процедуру правового регулювання провадження досудового слідства.

Метою статті є виклад шляху вирішення даних проблем: проведення огляду в житлі без згоди власника або рішення суду; оголошення розшуку підозрюваного, місцезнаходження якого не встановлене; реалізація процесуального порядку затримання особи; закриття кримінальних проваджень за строками давності; проведення комплексу процесуальних дій на початковому етапі розслідування тощо.

Основні результати дослідження. Чи не найбільше проблем слідчої діяльності викликають суттєві прогалини та неузгодженість процесуального порядку оголошення розшуку підозрюваного. Так, відповідно до ч. 1 ст. 281 КПК України, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного не відомо, то слідчий або прокурор оголошують його розшук. Водночас, керуючись ч. 1 ст. 42 КПК України, підозрюваним вважається особа, якій у встановленому порядку повідомлено про підозру або яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення.

Тобто фактично для оголошення розшуку особи їй необхідно вручити письмове повідомлення про підозру або ж сповістити її про це шляхом відправлення повідомлення поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком. При цьому належним підтвердженням отримання особою повідомлення про підозру є підпис особи про отримання повідомлення, в тому числі на поштовому повідомленні, відеозапис вручення особі повідомлення, будь-які інші дані, які підтверджують факт вручення особі повідомлення про підозру або ж у випадку підтвердження його отримання особою відповідним листом електронної пошти (ст.136 КПК України).

Однак на практиці існують випадки, коли в матеріалах розслідування достатньо доказів для підозри певної особи у вчиненні кримінального правопорушення, однак вручити їй письмове повідомлення неможливо через не встановлення місцезнаходження такої особи. Фактично статусу підозрюваного така особа не набуває, а відповідно й оголосити її в розшук, виходячи з норм КПК, неможливо.

При цьому навіть відповідно до п. 5.1 «Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань», затвердженого наказом Генеральної прокуратури України від 17.08.2012 р. № 69 (зі змінами, внесеними наказом Генерального прокурора України від 14.11.2012 р. № 113) [1], облік осіб, яких повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, здійснюється прокурором або слідчим шляхом внесення відомостей до ЄРДР лише після складання повідомлення про підозру та вручення їй (із зазначенням дати та часу) повідомлення про підозру.

Така проблема виникає й у випадках необхідності внесення до ЄРДР відомостей про кримінальні провадження, які були зупинені до введення в дію нового кримінального процесуального законодавства у зв'язку з невста-

новленням місцеперебування обвинувачених (п. 1 ст. 206 КПК України 1960 р.).

Адже станом на 19 листопада 2012 р. лише у провадженні слідчих органів внутрішніх справ України перебувало понад 3 тис. справ, зупинених за вказаною підставою. При цьому кожне таке провадження повинно бути внесено до ЄРДР, а кожен «обвинувачений» має набути статусу «підозрюваного» й, відповідно, користуватися правами, передбаченими новим КПК України.

Вирішенням вищевказаної проблеми може стати лише внесення змін до КПК України. Найбільш доцільно, на нашу думку, було б внести зміни до ст. 42 КПК України, виклавши її ч. 1 у такій редакції: «Підозрюваним є особа, щодо якої у встановленому цим Кодексом порядку складено повідомлення про підозру, або особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення». На наш погляд, саме такі зміни дозволять усунути протиріччя в законодавчій регламентації оголошення розшуку підозрюваного та здійснювати його без зайвих труднощів.

Не менше проблем у слідчих викликає й недосконалість правової регламентації порядку затримання уповноваженою особою без ухвали слідчого судді особи, підозрюваної у вчиненні злочину.

Адже відповідно до ч. 1 ст. 208 КПК України уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у вигляді позбавлення волі, лише у випадках: 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення; 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, у тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

Тобто таке формулювання позбавляє можливості затримати особу, яка вчинила кримінальне правопорушення та яка була викрита у його вчиненні після проведення ряду слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій, оскільки буквально вказана особа не була затримана під час вчинення злочину або щойно після його вчинення.

Для порівняння, ст. 115 КПК України 1960 р. надавала можливість затримувати підозрюваного навіть у випадках, коли очевидці, в тому числі й потерпілі, прямо вказували на нього як на особу, що вчинила злочин, або ж коли на підозрюваному або на його одязі, при ньому або в його житлі було виявлено ознаки злочину. Таким чином, нове кримінально-процесуальне законодавство штучно зменшило кількість випадків, коли можливо процесуально затримати підозрюваного.

На наш погляд, з метою вирішення вказаного питання доцільно внести зміни до п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України, виключивши з нього таку часову категорію, як «щойно», що означає «зовсім недавно», «тільки що», «тільки-тільки» [2, с. 603] й не охоплює випадків затримання особи через певний проміжок часу після вчинення нею злочину. Такі зміни повною мірою дозволять затримувати осіб, які були викриті у вчиненні злочину, під час досудового розслідування та в подальшому вирішувати питання про обрання їм відповідного заходу забезпечення кримінального провадження.

Водночас нове законодавство України не регламентує й порядку затримання особи, яка перебувала в розшуку та щодо якої до введення в дію нового КПК України не було винесено рішення суду про надання дозволу на затримання й доставку до суду під вартою (ст. 165-2 КПК України 1960 р.).

Виходячи із п. 9 «Перехідних положень» КПК України, запобіжний захід, обраний до такої особи на момент оголошення її в розшук, продовжує діяти. Відповідно, у даному випадку вказаній особі необхідно «змінити» запобіжний захід. Водночас ст. 211 КПК України передбачає, що затримана без ухвали слідчого судді особа повинна бути звільнена або доставлена до суду для розгляду клопотання про «обрання» стосовно неї запобіжного заходу.

При цьому, аналізуючи КПК України, незрозуміло, керуючись якими правовими нормами, уповноважена службова особа має право процесуально затримати особу, яка перебувала у розшуку. Адже, незважаючи на те, що п. 5 ст. 11 Закону України «Про міліцію» й надає право затримувати і тримати у спеціально відведених для цього приміщеннях осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, обвинувачених, які переховуються від слідства чи суду [3], — КПК України таких підстав для затримання особи не передбачає.

Враховуючи викладене, на наш погляд, доцільно доповнити ст. 208 КПК України положенням про те, що уповноважена службова особа вправі затримати підозрюваного, який був оголошений в розшук, та зобов'язана протягом 60 годин з моменту затримання звільнити його або звернутися до суду із клопотанням про обрання чи зміну запобіжного заходу.

В контексті розгляду питань, пов'язаних із затриманням особи, підозрюваної у вчиненні злочину, особливий інтерес викликають положення, які надають слідчому право, у разі наявності підстав для обґрунтованої підозри, що доставлення затриманої особи тривало довше, ніж це необхідно, провести перевірку для вирішення питання про відповідальність винуватих у цьому осіб (ст. 210 КПК України).

Адже, як свідчить практика діяльності правоохоронних органів, зазвичай затримують і доставляють до слідчого осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, саме працівники оперативних підрозділів. У такому разі не зовсім зрозуміло, як слідчий повинен реагувати на порушення строку доставлення до нього затриманих осіб, адже відповідними повноваженнями він не наділений, та й наділяти його такими повноваженнями недоцільно.

На наш погляд, правом проведення подібних перевірок повинен бути наділений не слідчий, а керівник органу досудового розслідування, який, між іншим, має статус першого заступника начальника органу внутрішніх справ. Відтак відповідні зміни щодо проведення перевірок дотримання порядку доставлення затриманої особи повинні бути внесені до ст. 39 та 210 КПК України, а також до відповідних відомчих нормативно-правових актів [4].

Крім того, як свідчить практика, під час здійснення досудового розслідування виникають проблеми, пов'язані з необхідністю невідкладного проведення певних процесуальних дій. Подібні випадки пов'язані з потребою запобігання пошкодженню, знищенню речей та документів, втраті інформації, яка в них міститься та має значення для кримінального провадження тощо. У таких

випадках ефективно розслідування кримінальних правопорушень зумовлює необхідність якнайшвидшого отримання дозволу на проведення певних процесуальних або негласних слідчих (розшукових) дій у слідчого судді. Однак, на жаль, майже у кожному випадку це призводить до втрати часу, а відповідно — доказової бази.

Так, наприклад, при вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину, з метою оперативного його виявлення і встановлення особи, яка його вчинила, виникає необхідність в отриманні інформації, передбаченої пп.7, 8 ст. 162 КПК України, тобто інформації, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо та персональних даних особи, що знаходяться у її особистому володінні або в базі персональних даних, яка знаходиться у володільця персональних даних. Однак, відповідно до положень ст. 159 КПК України, отримання такої інформації можливе лише після винесення слідчим суддею ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів.

Вирішенням проблеми може стати надання прокурору, слідчому (за погодженням із прокурором) права у виняткових невідкладних випадках, пов'язаних із запобіганням знищенню речей та документів, втраті інформації, яка в них міститься, у разі наявності обґрунтованої загрози щодо цього або ж для запобігання вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, здійснювати тимчасовий доступ до визначеної в п.п. 7, 8 ч. 1 ст. 162 КПК України інформації через уповноважені оперативні підрозділи, які мають автоматизований доступ до інформації, що знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, шляхом винесення відповідної постанови.

Внесення вказаних вище змін до КПК України дозволить у найкоротший термін з'ясувати обставини, які мають значення для виявлення злочинів, а також забезпечити схоронність речей та документів, що можуть мати значення для кримінального провадження.

Не менш важливою проблемою є й те, що в КПК не висвітлено питання закриття кримінальних проваджень у зв'язку із закінченням строків давності притягнення особи до кримінальної відповідальності, як це передбачено ст. 49 КК України та було визначено ст. 11-1 КПК України 1960 р. Закриття кримінального провадження за цією підставою доцільне, оскільки закінчення строку давності зазвичай пов'язують із недоцільністю подальшого кримінального переслідування [5, с. 189].

При цьому закриття кримінальних проваджень за строками давності має і суто практичний аспект. Адже кожного року в органах досудового розслідування накопичуватимуться десятки тисяч кримінальних проваджень, що відповідно викликати труднощі в забезпеченні їх належного зберігання та обліку. Зокрема, лише у 2009–2012 рр. у зв'язку з закінченням строків давності було закрито 652667 справ. У подальшому, можливо, й не буде необхідності закривати провадження за цією підставою, оскільки заплановане поетапне переведення роботи слідчих підрозділів на формування електронних кримінальних проваджень на зразок Республіки Грузії.

Проте нині з метою вирішення вказаної проблеми, вважаємо за доцільне ч. 2 ст. 284 КПК України доповнити положенням щодо закриття кримінального провадження, «якщо під час досудового розслідування вчинення цього правопорушення протягом строків, зазначених у ст. 49 КК України, не встановлено особу, яка його вчинила».

КПК України 1960 р. (ч. 2 ст. 213) передбачав, що якщо розслідуванням встановлено факти, які вимагають застосування адміністративного стягнення, слідчий, закриваючи кримінальну справу, надсилає матеріали справи для застосування заходів адміністративного стягнення. На відміну від нього, новий КПК України подібні питання не регламентує.

При цьому вимоги ст. 214 КПК України та «Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань» зумовлюють необхідність реєстрації до ЄРДР без проведення будь-якої попередньої перевірки заяв і повідомлень, в яких, на думку заявника, містяться ознаки кримінального правопорушення і прохання останнього притягнути особу «правопорушника» до кримінальної відповідальності.

Зазначені положення у десятки разів штучно збільшили кількість кримінальних проваджень, які не містять ознак кримінального правопорушення. Наприклад, у поданій заяві чи повідомленні зазначається про вчинення крадіжки гаманця певним громадянином. Слідчий вносить відомості до ЄРДР, розпочинає розслідування злочину, передбаченого ст. 185 КК України, витребує необхідні документи, які підтверджують суму збитків. У ході розслідування з'ясується, що вартість гаманця становить 45 грн. Враховуючи те, що зазначена сума менша за 107,3 грн, виноситься постанова про закриття кримінального провадження у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення (на підставі п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК України). Як діяти далі слідчому, новий КПК України не визначає.

Водночас відповідно до вимог ч. 4 ст. 38 КУпАП України [6] у разі закриття кримінального провадження, але за наявності в діях правопорушника ознак адміністративного правопорушення адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через місяць з дня прийняття рішення про закриття кримінального провадження. При цьому відповідно до вимог п. 3 та п. 5 ст. 10 Закону України «Про міліцію» міліція зобов'язана припиняти адміністративні правопорушення і здійснювати провадження у справах про них, приймати і реєструвати заяви й повідомлення про адміністративні правопорушення та своєчасно приймати за ними рішення.

Зважаючи на викладене, приймаючи рішення про закриття кримінального провадження, відповідно до вимог п. п. 1, 2 та 4 ч. 1 ст. 284 КПК України слідчий, у разі виявлення ним ознак адміністративного правопорушення, в резолютивній частині постанови зобов'язаний зазначити про необхідність направлення завірених копій матеріалів, що стосуються учинення зазначеного адміністративного правопорушення, начальникові органу внутрішніх справ для ужиття заходів щодо накладення адміністративного стягнення на правопорушника. В подальшому зазначені матеріали разом з постановою про закриття кримінального провадження не пізніше наступного робочого дня з

моменту прийняття рішення про закриття кримінального провадження повинні бути надіслані начальникові органу внутрішніх справ, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено вказане адміністративне правопорушення. З метою уніфікації діяльності слідчих підрозділів та недопущення помилок варто було б указаний порядок закріпити на законодавчому рівні у ст. 284 КПК України.

Суттєві проблеми у діяльності слідчих викликає необхідність проведення огляду в житлі чи іншому володінні особи. За загальним правилом ніхто не має права проникнути до житла чи іншого володіння особи з будь-якої метою, інакше як лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді (ст. 223 КПК України). При цьому випадки «проникнення до житла» стосуються як проведення огляду чи обшуку в житлі, так і проведення допиту в житлі, слідчого експерименту, освідування особи, застосування деяких заходів забезпечення кримінального провадження. Виникає питання, як невідкладно провести вказані дії, якщо власник житла заперечує щодо «проникнення» слідчого до його володіння, а втрачений час для отримання рішення слідчого судді зашкодить кримінальному провадженню.

КПК України закріплює випадки, коли обмежувати права на недоторканність житла чи іншого володіння особи дозволяється в іншому, ніж передбачений ч. 1 ст. 233 КПК України, порядку. Такі випадки мають невідкладний характер, є винятком із загального правила і пов'язані з урятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину. Користуючись вимогою крайньої необхідності, з метою захисту соціально значущих цінностей прокурор чи слідчий мають право до постановлення ухвали слідчого судді чи без згоди власника увійти до житла чи іншого володіння особи, провести у них обшук (див. також ч. 2 ст. 237 КПК) і без попереднього рішення суду.

Після проведення такого обшуку прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді. Клопотання повинно відповідати вимогам, що містяться у ч. 3 ст. 234 КПК. Розгляд клопотання відбувається у порядку, передбаченому ст. 234 КПК. У такому разі слідчий суддя здійснює не попередній, а наступний судовий контроль. Він розглядає клопотання про обшук, протокол обшуку та надані слідчим документи, а також інші матеріали, якими обґрунтовується необхідність обшуку, в день його надходження до суду в закритому судовому засіданні за обов'язковою участю слідчого чи прокурора. Серед інших він повинен особливу увагу приділити вирішенню питання про те, чи дійсно були підстави для негайного проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді [7, с. 591]. Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук, встановлені внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому ст. 255 КПК.

Таким чином, ч. 3 ст. 233 КПК України надає змогу проникнути до житла і провести там таку слідчу дію, як «обшук». Водночас про проведення у

невідкладних випадках без дозволу власника чи рішення слідчого судді в житлі чи іншому володінні особи огляду, слідчого експерименту чи інших процесуальних дій у вказаній нормі взагалі не йдеться.

Відтак із метою забезпечення ефективності кримінального провадження доцільно було б внести зміни до ч. 3 ст. 233 КПК України, доповнивши перелік випадків «примусового» проникнення до житла чи іншого володіння особи необхідністю проведення в ньому огляду та слідчого експерименту.

Проблемним питанням залишається й порядок процесуальної фіксації в матеріалах кримінального провадження речей і документів, вилучених під час огляду чи обшуку. Так, згідно з ч. 7 ст. 237 КПК України при огляді слідчий, прокурор або за їх дорученням залучений спеціаліст має право оглядати і вилучати речі і документи, які мають значення для кримінального провадження.

При цьому предмети, які вилучені законом з обігу (наркотичні засоби, зброя, вибухівка тощо), підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження.

Водночас вилучені речі та документи, що не належать до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном. Статус «тимчасово вилученого» зумовлює необхідність повернення майна особі, у якої воно було вилучено за постановою прокурора, якщо він визнає таке вилучення майна безпідставним; за ухвалою слідчого судді чи суду в разі відмови у задоволенні клопотання прокурора про арешт цього майна; у випадках, якщо пізніше наступного робочого дня після вилучення майна не було подано клопотання слідчого, прокурора про арешт тимчасово вилученого майна, або слідчий суддя, суд протягом сімдесяти двох годин із дня знаходження до суду клопотання не постановив ухвалу про арешт тимчасово вилученого майна.

Аналогічний порядок стосується й вилучення речей та документів, які не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на проведення обшуку, та не належать до предметів, які вилучені законом з обігу (ч. 7 ст. 236 КПК України). Як свідчить слідча практика, такими речами зазвичай є мобільні телефони, SIM-картки, платіжні та банківські документи, інші речі, які зберегли на собі сліди злочину тощо.

Діючи згідно з нормами КПК України, слідчий зобов'язаний не пізніше наступного робочого дня подати до слідчого судді погоджене прокурором клопотання про накладення арешту на вилучене майно. При цьому в клопотанні про арешт майна обов'язково повинно бути зазначено: 1) підстави здійснення арешту майна; 2) перелік і види майна, що належить арештувати; 3) документи, що підтверджують право власності на майно, яке належить арештувати (ст. 171 КПК України).

Проте, як свідчить практика, непоодинокими є випадки відмови слідчих суддів у задоволенні або частковому задоволенні клопотання про арешт майна, що тягне за собою негайне повернення особі всього або частини тимчасово вилученого майна. Причиною таких відмов зазвичай є порушення слідчими вимог щодо підготовки клопотань про арешт майна, а саме незазначення «документів, що підтверджують право власності на майно, яке належить арештувати».

штувати». Зрозуміло, що таких документів ні у слідчого, ні в особи, в якій було вилучено майно, зазвичай немає, адже в більшості випадків майно, яке підлягає арешту, є викраденим, і встановити його власника нереально за один робочий день. Ще гірша ситуація складається у разі вилучення майна під час обшуку, коли взагалі незрозуміло, хто є власником майна і де його віднайти. Відтак норми ст. 171 КПК України жодним чином не сприяють виконанню завдань кримінального провадження. Саме тому, на нашу думку, слід було б викласти п. 3 ч. 2 ст. 171 КПК України у наступній редакції: «документи, що підтверджують право власності на майно, що належить арештувати, у випадках надання їх стороною кримінального провадження».

Крім цього, недостатньо визначеним є статус речей і документів (які в подальшому отримують статус речових доказів), добровільно наданих стороні обвинувачення учасниками кримінального провадження. У такому випадку видане майно не отримує статусу «тимчасово вилученого», однак у будь-якому разі воно повинно бути зафіксоване у матеріалах кримінального провадження. З цією метою пропонуємо доповнити ч. 2 ст. 93 КПК України положенням: «Сторона обвинувачення здійснює збирання доказів шляхом отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб речей та документів, які були знаряддям вчинення кримінального правопорушення, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, в тому числі предметів, що були об'єктом кримінально протиправних дій, грошей, цінностей, про що виноситься постанова про визнання речовим доказом».

Висновок. Таким чином, кримінальне процесуальне законодавство потребує вдосконалення з метою підвищення оперативності, ефективності та справедливості кримінального судочинства. Зрозуміло, що оновлення правового поля у вказаному нами напрямі не вирішить в один момент усі проблеми діяльності органів досудового розслідування. Однак це дасть змогу закласти якісний правовий фундамент для подальших практичних дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань: наказ Генеральної прокуратури України від 17.08.2012 р. № 69 (зі змінами, внесеними наказом Генерального прокурора України від 14.11.2012 р. № 113). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/_doc.GP12027.html

2. Словник української мови: У 11 т. – Академічний тлумачний словник (1970–1980). – Т. 11. – 1980. – Ст. 603.

3. Про міліцію: Закон України // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 4. – Ст. 20.

4. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС № 686 від 09.08.2012 р.

5. *Татаров О.Ю.* Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС): Монографія / О.Ю. Татаров. – Донецьк: ТОВ «ВПІ «ПРОМІНЬ», 2012. – 640 с.

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). — 1984. — додаток до № 51. — Ст. 1122.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: У 2 т. — Т. 1 / [О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.]; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — 768 с.

Карпенко М.І., Зоря О.Д., Малова О.О. Практичні та організаційні проблеми діяльності органів досудового розслідування за новим КПК України

У статті охарактеризовано деякі практичні та організаційні проблеми діяльності органів досудового розслідування за новим КПК України. Запропоновано шляхи вдосконалення законодавчої регламентації слідчої діяльності.

Ключові слова: досудове розслідування, реформування законодавства; повідомлення про підозру, тимчасовий доступ до речей і документів, негласні слідчі (розшукові) дії.

Карпенко Н.И., Зоря О.Д., Малова Е.О. Практические и организационные проблемы деятельности органов досудебного расследования в соответствии с новым УПК Украины

В статье обозначены некоторые практические и организационные проблемы деятельности органов досудебного расследования по новому УПК Украины. Предложены пути совершенствования законодательной регламентации следственной деятельности.

Ключевые слова: досудебное расследование, реформирование законодательства, сообщение о подозрении, временный доступ к вещам и документам, негласные следственные (розыскные) действия.

Karpenko M.I., Zorua O.D., Malova O.O. Practical and organizational problems of activity of pretrial investigation bodies under new Criminal Procedural Code of Ukraine

Some practical and organizational problems of activity of pre-trial investigation bodies under new Criminal Procedural Code of Ukraine are characterized. The ways of improvement of the legal regulation of investigative activities are proposed.

Keywords: pre-trial investigation, law reformation, notification of suspicion, temporary access to objects and documents, secret investigation (search) actions.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2013.